

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้เพื่อพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล มีขั้นตอนการศึกษาครั้งนี้และสรุปผลการศึกษา ดังนี้

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คณะผู้ศึกษาค้นคว้ามีจุดมุ่งหมายหลัก คือ เพื่อพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล
2. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการตามลักษณะของกระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล

แหล่งข้อมูล

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

ตัวแปร

ความคิดเห็นที่มีต่อความเหมาะสมขององค์ประกอบของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบของเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร และนำไปหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)

ขั้นตอนที่ 2 การทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล

แหล่งข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนภูหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 จำนวน 30 คน ได้มาจากการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยใช้เกณฑ์ คือ เป็นนักเรียนที่มีความสนใจและกำลังเรียนอยู่ช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4

ตัวแปร

1) ทักษะการปฏิบัติงาน 2) ผลการประเมินชิ้นงาน 3) ทักษะการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า 4) ทักษะการจัดนิทรรศการ 5) การทำงานเป็นทีม 6) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการเป็นผู้ผลิตและผู้ขายที่ดี

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน
2. แบบประเมินชิ้นงาน
3. แบบประเมินทักษะการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า
4. แบบประเมินทักษะการจัดนิทรรศการ
5. แบบประเมินการทำงานเป็นทีม
6. แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการเป็นผู้ผลิตและผู้ขายที่ดี

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการใช้หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และทำการประเมินทักษะการปฏิบัติงาน ชิ้นงาน ทักษะการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า ทักษะการจัดนิทรรศการ การทำงาน

เป็นที่ม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการเป็นผู้ผลิตและผู้ขายที่ดี ระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และนำคะแนนไปวิเคราะห์ดังนี้

1. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของทักษะการปฏิบัติงาน ชิ้นงาน ทักษะการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า ทักษะการจัดนิทรรศการ การทำงานเป็นที่มของนักเรียนกับเกณฑ์ร้อยละ 75 โดยการทดสอบค่า t (One Sample test)

2. นำคะแนนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการเป็นผู้ผลิตและผู้ขายที่ดี มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และร้อยละ เพื่อตัดสินระดับคุณภาพ

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล

แหล่งข้อมูล

นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนภูหลวงวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 จำนวน 30 คน ที่เรียนตามหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล

ตัวแปร

ความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

แบบศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ให้นักเรียนตอบแบบศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล หลังจากที่ยังเรียนจบตามหลักสูตร และนำข้อมูลที่ได้ไปทำการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ($S.D.$)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล เป็นดังนี้

1.1 เอกสารหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล ซึ่งมีองค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย ผังมโนทัศน์ หลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ แนวการวัดและประเมินผล และเกณฑ์การจบหลักสูตร มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$)

1.2 เอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล จำนวน 6 แผนตามหน่วย การเรียนรู้ในโครงสร้างหลักสูตร โดยในแต่ละแผนมีองค์ประกอบ คือ สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.58$)

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล เป็นดังนี้

2.1 นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติงาน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 นักเรียนมีผลการประเมินชิ้นงาน สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 นักเรียนมีทักษะการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 นักเรียนมีทักษะการจัดนิทรรศการ สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.5 นักเรียนมีการทำงานเป็นทีมสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.6 นักเรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการเป็นผู้ผลิตและผู้ขายที่ดี อยู่ในระดับดีเยี่ยม

3. ผลการศึกษาคความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$)

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้า การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำข้อค้นพบมาอภิปรายผล โดยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า ดังนี้

1. ผลการสร้างและหาคุณภาพหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล พบว่า

ผลการสร้างเอกสารหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล โดยพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล ภายใต้สภาพปัจจุบันของโรงเรียนของโรงเรียนที่กำลังดำเนินการในส่วนของการขยายการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพสมุนไพรสำหรับชุมชน ดังที่ได้กล่าวไว้ในหลักการและเหตุผลทำให้สามารถกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของหลักสูตรที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชน ดังที่ ทาบา (1962), สัจด์ อุทรานันท์ (2537), บุญชม ศรีสะอาด (2546) ได้กล่าวเกี่ยวกับการสร้างหลักสูตรไว้ว่า ควรมีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ความต้องการ จำเป็นของสังคมก่อน ประกอบกับการศึกษาขอบข่ายและเป้าหมายของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เอกสารที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งขอคำแนะนำในการสร้างจากผู้เชี่ยวชาญซึ่งมีประสบการณ์ในด้านการแพทย์แผนไทยและแปรรูปสมุนไพรไม่น้อยกว่า 5 ปี ทำให้ได้เนื้อหาในส่วนของการทำยาหม่องไพลและการออกแบบยาหม่องไพลเพื่อเพิ่มมูลค่า ที่มีความสมบูรณ์ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในผังมโนทัศน์และโครงสร้างของหลักสูตรในส่วนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้สร้างขึ้นโดยคำนึงถึงเป้าหมายที่ต้องการให้เกิดและเนื้อหาตามโครงสร้างหลักสูตรเป็นหลัก ซึ่งเชื่อมโยงไปในเรื่องการวัดและประเมินผลด้วย ทำให้ได้องค์ประกอบของหลักสูตรที่มีความสัมพันธ์กันตามลำดับ ดังที่ บุญชม ศรีสะอาด (2546) ได้กล่าวเกี่ยวกับหลักการสำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า ควรพัฒนาทุกจุดอย่างประสานสัมพันธ์กันตามลำดับจากจุดประสงค์ สาระความรู้ และประสบการณ์ กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล นอกจากนี้ยังได้รับคำแนะนำในส่วนของการสร้างเกณฑ์การวัดและประเมินผลจากผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านหลักสูตรและสอน ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปฏิบัติการสอนในมหาวิทยาลัย ทำให้องค์ประกอบดังกล่าวมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผลการสร้างเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล ได้แก่ แผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล โดยการพิจารณาความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ

จำนวน 5 ท่าน พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการสร้างเอกสารประกอบหลักสูตร โดยมีการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเอกสารประกอบหลักสูตร ทำการวิเคราะห์วิสัยทัศน์ เป้าหมายหลักสูตร โครงสร้างหลักสูตร เพื่อนำมาใช้ ในการวางแผนทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยนอกจากจะดำเนินการตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริง ฝึกความร่วมมือร่วมใจในการทำงานเป็นทีม และเน้นการสร้างจิตสำนึกให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่หลักสูตรต้องการให้เป็น โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาของนักเรียนด้วย เพื่อให้ให้นักเรียนบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้ ทำให้กิจกรรมที่จัดให้กับนักเรียนไม่ยากหรือง่ายเกินไป ส่วนในด้านของการวัดและประเมินผล คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้สร้างแบบวัดและประเมินผล โดยพิจารณาจากเป้าหมายและแนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร เพื่อให้วัดและประเมินผลได้ตรงกับเป้าหมายของหลักสูตร จากการดำเนินการสร้างเอกสารประกอบหลักสูตรนี้ได้รับคำแนะนำเพิ่มเติมในส่วนของขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากครูชำนาญการพิเศษ ซึ่งมีผลงานดีเด่นด้านการสอน จนได้รางวัลครูเกียรติยศสาขาการสอนวิทยาศาสตร์ ทำให้รายละเอียดของการจัดกิจกรรมน่าสนใจขึ้น ตามที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ได้เอกสารประกอบหลักสูตรที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด จากการประเมินความเหมาะสมของเอกสารประกอบหลักสูตรในครั้งนี้ องค์ประกอบด้านที่มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมต่ำสุด คือ ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร เนื่องจากสื่อการเรียนรู้บางอย่าง คือ วัตถุดิบบางตัวที่ใช้ในการทำยาหม่อง ได้แก่ การบูร พิมเสน เมนทอล น้ำมันหอมระเหย ที่จะนำมาใช้ประกอบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ไม่สามารถหาได้ง่ายในท้องถิ่น และราคาค่อนข้างสูง เหตุผลดังกล่าวจึงส่งผลให้ค่าเฉลี่ยขององค์ประกอบด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้มีค่าต่ำกว่าองค์ประกอบอื่นๆ

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล พบว่า นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติงาน ผลการประเมินชิ้นงาน ทักษะการนำเสนอ ผลการศึกษาค้นคว้า ทักษะการจัดนิทรรศการ การทำงานเป็นทีม สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพลที่คณะผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้น เป็นหลักสูตรที่เน้นให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง โดยกิจกรรมที่หลากหลายอย่างต่อเนื่อง เนื้อหาและกิจกรรมมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยของนักเรียน เน้นการทำงานเป็นทีม มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่เป็นของจริง ลงปฏิบัติในสถานการณ์จริงตามแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่กำหนดให้ จนทำให้นักเรียนเกิดความชำนาญในทักษะแต่ละด้าน ทำนองเดียวกันกับผลการศึกษาของ สุทธิลักษณ์ สุทธิสุนทรางกูร (2549) ได้พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

เรื่อง การเลี้ยงจิ้งหรีด ผลการศึกษาพบว่า ยุวชนและผู้สนใจการเลี้ยงจิ้งหรีดในชุมชนโนนทองคำเจริญ อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี จำนวน 20 คน มีทักษะการปฏิบัติผ่านเกณฑ์ร้อยละ 75 บัณฑิต ไชยวงศ์ (2544) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง เมียง สำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปางมะภาค สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติงานมีค่าคะแนนอยู่ที่ร้อยละ 76.20 ซึ่งอยู่ในระดับดี วราภรณ์ แก้วสีขาว (2550) ได้ทำการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเรื่อง การประดิษฐ์ ดอกไม้กระดาษสาชุบน้ำยาฟารา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดโบราณสถิตย์ จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ทักษะ การปฏิบัติงานของนักเรียนผ่านเกณฑ์ในระดับดีมาก โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 86.89 ซึ่งผลการศึกษาทั้งหมดนี้ผู้ศึกษาล้วนแล้วแต่ให้ข้อคิดเห็นไปในทางเดียวกันว่า การเรียนรู้จาก การฝึกปฏิบัติจริง มีสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอจะทำให้นักเรียนมีความรู้และมีทักษะในการทำงาน สูงขึ้น และในส่วนของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการเป็นผู้ผลิตและผู้ขายที่ดี พบว่า นักเรียน มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการเป็นผู้ผลิตและผู้ขายที่ดีอันได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความไม่เอาเปรียบ ความอดทนอดกลั้น ความมีมนุษยสัมพันธ์ และความรับผิดชอบ อยู่ในระดับดีเยี่ยม ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในส่วนของการผลิต การออกแบบ และการขาย คณะผู้ ศึกษาค้นคว้าได้เน้นให้นักเรียนคำนึงถึงสิ่งที่ควรมีในการเป็นผู้ผลิตและผู้ขาย ยกตัวอย่างเช่น ในแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 4 ในส่วนการออกแบบผลิตภัณฑ์ ได้เน้นให้นักเรียนออกแบบ โดยคำนึงถึงความซื่อสัตย์ต่อลูกค้า ไม่ออกแบบผลิตภัณฑ์ในทางที่เอาเปรียบลูกค้า หรือใน แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ 5 ในส่วนของการขายได้เน้นให้นักเรียนกำหนดราคาขายไม่แพง จนเกินไป เป็นต้น พร้อมทั้งได้นำไปทดลองขายซึ่งเป็นสถานการณ์ทำให้นักเรียนต้องคำนึงถึงการเป็น ผู้ขายที่ดียิ่งขึ้น ทำนองเดียวกันกับผลการศึกษาของ จารุณี แสงนิม (2546) ได้ทำการพัฒนา หลักสูตรท้องถิ่น กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การเพาะเห็ดฟางจาก เปลือกมันสำปะหลัง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่เรียนตาม หลักสูตรท้องถิ่นกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเรื่อง การเพาะ เห็ดฟางจากเปลือกมัน มีคะแนนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในการทำงาน อันได้แก่ มีความรับผิดชอบ ในการทำงาน ซื่อสัตย์ อดทน รักการทำงาน ตรงต่อเวลา เชื้อเพื่อ เสียสละ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป เนื่องจากครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนปฏิบัติในสถานการณ์จริง มีการปฐมนิเทศ ก่อนสอนและหลังสอน

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนฝึกปฏิบัติจริง โดยเฉพาะในส่วนของกิจกรรมการส่วนของการออกแบบผลิตภัณฑ์ นักเรียนได้ร่วมกันปฏิบัติการออกแบบยาหม่อง เช่น ผสมสี กลิ่น ซึ่งมีการลงมือทดลองจนได้ในผลิตภัณฑ์ที่ทีมของตนเองมีความพอใจร่วมกัน ในส่วนของการขายนักเรียนต้องปฏิบัติในสถานการณ์จริง ต้องมีการวางแผนและแก้ไขปัญหาพร้อมกันภายในทีม และมีความภาคภูมิใจเมื่อผลิตภัณฑ์ของตนเองขายได้ อย่างเช่น นักเรียนกล่าวไว้ในบันทึกความภาคภูมิใจว่า “ดีใจที่ยาหม่องของตนเองสามารถขายได้เหมือนยาหม่องในท้องตลาด” เป็นต้น ในส่วนของการจัดนิทรรศการนักเรียนได้ปฏิบัติในสถานการณ์จริงเช่นเดียวกัน โดยได้แสดงผลงานของตนเอง ในงานประเพณีพญาช้างนางผมหอม ซึ่งเป็นงานประเพณีประจำปี ของอำเภอภูหลวง ในวันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2550 ที่ผ่านมา จากการสังเกตของผู้สอน พบว่า นักเรียนมีความตื่นตัว และสนุกสนานกับการได้นำเสนอ สาธิต และขายผลิตภัณฑ์ของตนเอง ซึ่งนักเรียนได้รับคำชมจาก นายมานิตย์ มกรพงศ์ ผู้อำนวยการจังหวัดเลย ประธานในพิธีเปิดงานประเพณีพญาช้างนางผมหอม ที่ให้เกียรติเข้าเยี่ยมชม การนำเสนอและการสาธิตของนักเรียน ได้กล่าวว่า “เก่งมาก ให้พัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเองต่อไป” หรือมีผู้เข้าชมบางคนถามสูตรการทำด้วยความสนใจ ที่สืบเนื่องจากนั้นส่งผลให้โรงเรียนได้รับ การประสานงานให้ร่วมแสดงนิทรรศการครั้งที่ 2 ในกิจกรรมประกวด To Be Number One ที่สถานีนามัยศรีอุบล ตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จในการจัดนิทรรศการในครั้งแรก ซึ่งนักเรียนมีความภาคภูมิใจมาก ทำนองเดียวกันกับงานวิจัยที่ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ของจันทร์ฉาย ศรีธนะ และ คณะ (2550) ได้พัฒนาหลักสูตร เพลงซอล้านนา โดยใช้การจัดการความรู้ สำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อหลักสูตร เพลงซอล้านนา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทวาย ชื่นไทย และคณะ (2550) ได้พัฒนาหลักสูตร การออกแบบตกแต่งผลิตภัณฑ์ให้สวยงาม ชุมชุมงานประดิษฐ์ สำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 ผลการศึกษา พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการสอนโดยใช้หลักสูตรการออกแบบตกแต่งผลิตภัณฑ์ให้สวยงาม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด และวิไล เขียวพุ่มพวง และคณะ (2550) ได้พัฒนาหลักสูตรการจัดกิจกรรมการแสดงนาฏลีลาขลุ่ยชาพญานาค ชุมชุมนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการสอนตามหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. เนื่องจากหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพลไปใช้ เป็นหลักสูตรที่เน้นการฝึกปฏิบัติจริง ใช้เวลาในภาคปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ผู้ใช้หลักสูตรต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรให้ชัดเจนก่อน เพื่อที่จะนำสู่การปฏิบัติจริงได้ทันตามเวลาที่กำหนดในโครงสร้างหลักสูตร

2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล กิจกรรมการเรียนรู้ส่วนหนึ่ง ได้แก่ การสำรวจความต้องการซื้อขายยาหม่องในชุมชน การขายนักเรียนต้องปรับิตินอกเวลาและนอกสถานศึกษา ดังนั้น ควรมีการประชุมพิเศษนักเรียนในเรื่อง ความรับผิดชอบ ความปลอดภัย การปฏิบัติตน การรักษาเวลา ก่อนลงสู่ฝึกปฏิบัติจริง

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นการทำงานเป็นทีม เป็นกิจกรรมที่เหมาะสมในหลักสูตรกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเรื่องแต่งเสริมเพิ่มค่าผลิตภัณฑ์ยาหม่องไพล เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมความรัก ความสามัคคีในหมู่คณะ การยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของทีม ส่งผลต่อคุณภาพของงานที่ได้รับมอบหมายในทางที่ดี

4. จากการประเมินทักษะของนักเรียนตามหลักสูตร พบว่า ทักษะการนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าผลงานของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด อาจเนื่องมาจากนักเรียนมีความเข้าใจไม่ชัดเจนเพียงพอเกี่ยวกับประเด็นเนื้อหาที่ต้องนำเสนอในแต่ละกิจกรรม จึงส่งผลให้ทักษะดังกล่าวมีค่าเฉลี่ยต่ำ ดังนั้น ผู้สอนควรประชุมพิเศษและทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นเนื้อหาที่ควรนำเสนอในแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้าในกิจกรรมนั้นได้ตรงประเด็น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรพัฒนาหลักสูตรที่เน้นให้นักเรียนฝึกทักษะด้านการออกแบบเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์สมุนไพรชนิดอื่นๆ เช่น ขมิ้นชัน ฟ้าทะลายโจร เป็นต้น ที่มีในท้องถิ่นเพิ่มเติม

2. ควรพัฒนาหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะด้านการตลาดในขั้นสูงให้กับนักเรียน เช่น นำรูปแบบบริษัทจำลอง มินิคอมพานี มาใช้ในการจัดระบบการขายผลิตภัณฑ์ของนักเรียน

3. เนื่องจากผู้เข้ารับชมนิทรรศการมีความสนใจในการทำผลิตภัณฑ์น้ำมันไพลและยาหม่องไพล ดังนั้น อาจส่งเสริมให้มีการจัดหลักสูตรฝึกอบรมการทำน้ำมันไพลและยาหม่องไพลให้กับกลุ่มผู้สนใจโดยให้นักเรียนดังกล่าวมีส่วนร่วมในการเป็นผู้ช่วยวิทยากรในการฝึกอบรม